

# **Cu privire la acțiunile abuzive ale părții transnistrene care duc la destrămarea mecanismelor operațiunii de pacificare**

În cadrul ședinței ordinare a Comisiei Unificate de Control (CUC) din 17 martie 2016, subiectul central al discuțiilor a fost chestiunea privind asigurarea liberei circulații în Zona de Securitate. Componentele CUC s-au expus pe marginea subiectului și au convenit ca delegațiile să aprecieze corespunzător evoluția situației și să găsească soluții viabile în acest sens.

Delegațiile rusă și transnistreană au încercat să devieze discuțiile de la problema blocării accesului observatorilor militari, cărora le revine sarcina de a facilita libera circulație în Zona de securitate. Una din atribuțiile principale ale observatorilor militari în cadrul formatului de pacificare este documentarea incidentelor, în special a celor care pot duce la tensionarea situației în Zona de Securitate. Prin acțiunile lor, reprezentanții transnistreni au ignorat deciziile aprobate anterior de către Comisie, precum și poziția consolidată a celorlalte componente ale CUC.

Mai mult decât atât, din nou a fost neglijată propunerea comandantului militar superior al pacificatorilor Federației Ruse, expusă la ședința din 19 martie 2015, privind asigurarea ieșirii observatorilor militari pentru documentarea incidentelor la cererea unuia din cei 4 șefi militari superiori.

Această atitudine nepăsătoare, precum și tactica acțiunilor unilaterale, se înscriu în șirul de abuzuri grave, comise recent de către structurile de forță transnistrene în s.Cocieri, s.Varnița și or.Dubăsari, soldate cu răpirea cetățenilor Republicii Moldova, sustragerea de bunuri, violarea de domiciliu, aplicarea forței fizice și a amenzilor nejustificate. Cu regret, constatăm că, ieșirea observatorilor militari la fața locului pentru documentarea acestor cazuri, a fost blocată repetat de către partea transnistreană.

În acest context, delegația Republicii Moldova a înmănat tuturor componentelor CUC o adresare privind acțiunile provocatoare ale părții transnistrene, care duc și în continuare la destrămarea mecanismului principal al operațiunii de pacificare (poate fi citită mai jos).

## **Delegația Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control**

### **Adresare**

*cu privire la acțiunile provocatoare ale părții transnistrene*

*condiționate la demolarea mecanismelor de bază a operațiunii de pacificare*

Delegația Republicii Moldova în CUC exprimă o îngrijorare profundă, cauzată de continuarea acțiunilor provocatoare ale structurilor de forță transnistrene în Zona de Securitate, prin care sunt lezate drepturile fundamentale ale omului (de ex.: inviolabilitatea proprietății private, a locuinței și a libertății personale).

Acțiunile date nu numai că grav încalcă principiile operațiunii de pacificare și înțelegerile atinse în cadrul ședinței CUC din 25 februarie 2016 cu privire la inadmisibilitatea unor acțiuni destabilizatoare în perioada efectuării manifestațiilor de comemorare a celor căzuți în conflictul de pe Nistru în 1992, dar pot fi plasate în rând cu altele, ce au devenit o practică ordinară în comportamentul delegației regiunii transnistrene în CUC, axată pe blocarea mecanismelor de bază ale operațiunii de pacificare și activității Comisiei Unificate de Control, urmărind cel mai probabil scopul de a destabiliza situația din Zona de Securitate. Evenimentele, ce au avut loc în ultima perioadă de timp, nu ne lasă posibilitatea de a face alte concluzii.

Un incident ieșit din comun, cu o tentativă de răpire a unei cetățene a RM de către reprezentanții structurilor de forță transnistrene, a avut loc pe 2 martie 2016 în localitatea Varnița, parte componentă a Raionului cu regim sporit de securitate, anume în ziua manifestațiilor de pomenire.

Rudele victimei s-au adresat cu o cerere la poliție, mărturisind modul în care ea a fost reținută, cu utilizarea armelor de foc și aplicarea forței fizice în adresa lor. În urma

investigațiilor la ora 21:50 în s.Varnița, pe strada 27 aprilie, vis-a-vis de casa nr.69, colaboratorii de poliție au depistat un automobil cu numerele de înregistrare TO21BX, în care se găsea tânăra răpită și angajații structurilor de forță transnistreni. Unul din ei, aplicând forța, împiedica domnișoara să părăsească mașina și să solicite ajutor. Făptașii au ignorat cererea colaboratorilor de poliție de a pune răpita în libertate, intenționând să părăsească localitatea.

La locul incidentului a sosit conducătorul Grupului operativ mixt de anchetă din partea poliției RM și a regiunii transnistrene, însoțit de 5 angajați ai structurii respective.

Pentru evitarea evoluției nedorite a acestei concentrări de forțe, partea moldovenească a anunțat în regim de urgență Comandamentul Militar Întrunit și a solicitat deplasarea la locul incidentului a observatorilor militari și comandantului militar a or. Bender pentru documentarea cazului.

Absolut nemotivat, comandantul militar s-a prezentat la locul incidentului doar după 2,5 ore, iar grupul de observatori n-a avut posibilitatea de a se prezenta, fiindu-i blocată ieșirea din partea transnistreană. Mai mult decât atât, nici după producerea incidentului, CMÎ nu a dat o apreciere incidentului, în contextul în care gradul de obiectivitate a raportului comandantului militar trezea multe îndoieli.

Considerăm, că CUC este obligată să facă claritate în coliziunea apărută și să explice care act normativ obligă CMÎ să utilizeze principiul de consens în adoptarea deciziilor. În opinia delegației RM în CUC, aplicarea acestui principiu se folosește în calitate de paravan pentru a se eschiva de la exercitarea prevederilor actelor, ce reglementează activitatea forțelor pacificatoare. În prim plan este grav încălcată Instrucțiunea Activității Observatorilor Militari. Apoi, pct. 3.3 al Procesului verbal nr.452 din 02.06.2002, prin care se confirmă necesitatea adoptării propunerii conducerii Comandantului contingentului pacificator din partea FR (ședința CUC din 19 martie 2015) la subiectul: „Referitor la libera circulație în Zona de Securitate”, și a deciziilor CUC adoptate în cadrul ședinței din 29 ianuarie 2015, care presupun deplasarea observatorilor militari către locul incidentului la solicitarea oricărui comandant militar ai contingentelor pacificatoare.

Alt incident a avut loc la 01 martie 2016 în localitatea Corjova, unde a apărut necesitatea transportării de urgență a unui participant de la măsurile de comemorare la spitalul din Criuleni. La postul structurilor de forță „Lunga 1”, sub un pretext inventat al lipsei permisiunii vremelnice de a se afla în regiune, a fost reținut automobilul care îl transporta. Din fericire, rudelor bolnavului le-a reușit să-l conducă cu o mașină de ocazie la spital, unde acesta a fost operat. Însă, mult mai anevoioasă a fost procedura de recuperare a automobilului reținut. În pofida implicării

copreședinților CUC din partea RM, FR și a regiunii transnistrene, ignorând actele, care confirmau necesitatea efectuării intervenției chirurgicale, reprezentanții structurilor transnistrene au condiționat restituirea automobilului doar după achitarea unei amenzi în mărime de 294 unități convenționale.

Apare întrebarea firească – este oare capabilă partea transnistreană în CUC să asigure executarea înțelegerilor, ce sunt atinse în cadrul activității Comisiei Unificate de Control? Și, cum afectează asemenea situații eficiența CUC și nivelul de încredere reciprocă dintre reprezentanții RM și cei ai regiunii transnistrene?

Din lista ilegalităților face parte și evenimentul din 4 martie 2016 la Cocieri, localitate, aflată în jurisdicția Republicii Moldova. Aplicând forța, angajații structurilor de forță transnistrene, au violat domiciliul unui cetățean, l-au scos din locuință transportându-l forțat la miliție în or. Dubăsari. Pe caz a fost informat imediat, CMÎ, dar care nu a reacționat prompt, ce le-a permis a.n. autorități transnistrene să însceneze o ședință de judecată, cu aplicarea unei sancțiuni contravenționale cetățeanului RM și eliberarea ulterioară a acestuia.

Aceste cazuri demonstrează, că prezența forțelor de menținere a păcii, nu garantează respectarea drepturilor fundamentale ale omului, principiu obligatoriu în efectuarea operațiunii de pacificare. Faptele, la care ne referim, în mod convingător demonstrează caracterul premeditat al acțiunilor reprezentanților regiunii transnistrene, orientate spre distrugerea și înlăturarea din procesul de pacificare a elementului cheie al operațiunii – institutul observatorilor militari. Din moment ce observatorii nu fixează fenomenul, acesta nu este plasat în actele Comandamentului Militar, nu este examinat și asupra lui nu se informează CUC. Practic, se formează o izolare a structurii care dirijează desfășurarea operațiunii de pacificare (CUC și CMU) de situația reală, care se formează în Zona de Securitate. Fără accesul la informația obiectivă, structurile indicate nu sunt capabile să reacționeze prompt și adecvat, ce ar însemna efectul nul a operațiunii.

În situația reflectată, delegația RM în CUC se pronunță pentru realizarea propunerii Șefului Militar Superior din partea FR, expusă în cadrul ședinței CUC ca fiind una de compromis, care prevede în mod expres deplasarea grupului de observatori militari la locul incidentului pentru documentarea faptelor ce au loc, la solicitarea unui din comandanții superiori. Mecanismul propus ar fi o decizie pragmatică și de perspectivă a CUC, asigurând activitatea observatorilor militari sub aspectul monitorizării obiective a situației în Zona de responsabilitate a Forțelor Pacificatoare Mixte.

În raport cu cele expuse, reiterăm adresarea către toți participanții la procesul de pacificare, în primul rând către reprezentanții FR, asupra necesității de a conștientiza

esența și importanța propunerilor înaintate pentru întreprinderea unor pași pozitivi în măsură să eficientizeze procesul de pacificare și să consolideze măsurile de încredere dintre părți.

Considerăm oportună reexaminarea propunerii date, determinarea poziției fiecărei delegații și a reprezentanților în CUC, cu adoptarea acesteia la una din ședințele următoare ale Comisiei întru deblocarea activității CUC.

Concomitent, solicităm ca delegația regiunii transnistrene să evite pe viitor acțiunile prin care sunt încălcate drepturile omului și normele ce reglementează efectuarea operațiunii de pacificare.

Delegația Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control